

1981, 20. března – Sdělení VONS č. 239 „Případ Adriána Dobrovodského“ o rozsudku Obvodního soudu Bratislava 2 odsuzujícím Adriána Dobrovodského pro pokus o trestný čin poškozování zájmů republiky v cizině k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

Obvodní soud pro Bratislavu 2¹ uznal v hlavním líčení konaném dne 6. srpna 1980 Adriána Dobrovodského, nar. 20. 8. 1954, bytem Bratislava, Marinčekova² ul. 28, povoláním poštovního doručovatele a jídlonoše,³ vinným z pokusu o trestný čin podle § 8/1 k § 112 tr. z. (pokus o poškozování zájmů republiky v cizině) a odsoudil ho k trestu odnětí svobody na 18 měsíců nepodmíněně do I. nápravně výchovné skupiny. Dále soud rozhodl o propadnutí psacího stroje obžalovaného státu a o zničení zabavené knihy „Czechoslovakia's interrupted revolution“,⁴ „nakolko ide o bezcennú vec“. Senát obvodního soudu zasedal za předsednictví JUDr. Jána Mazúra a přísedícími soudci z lidu Františkem Horváthem a Michalem Šípem.

Skutkovou podstatu inkriminovaného trestného činu naplnil Adrián Dobrovodský údajně tím, že „v mesiacoch november 1979 a apríl 1980 v Bratislave napísal a pokúsil sa odoslať svojej manželke Kornélii Dobrovodskej, ktorá sa t. č. zdržuje nelegálne v Nemeckej spolkovéj republike,⁵ dopisy, v ktorých podával skreslené, nepravdivé a ohováračské správy o pomeroch v ČSSR“. ⁶ Obžalovaný priznal autorství obou dopisů, avšak tvrdil, že obsahovaly jen jeho subjektivní názory a údaje o jeho osobních poměrech (obžalovaný je signatářem Charty 77),⁷ např. o jeho svědeckém výslechu Bezpečností v trestní věci proti odsouzenému Štefanu Kvičovi.⁸ Poukazoval rovněž na to, že v jednom ze zadržených dopisů manželce výslovně píše, aby jej nedávala nikomu číst, o čemž však soud rozhodl, že to „môže byť len predchádzajúca dohoda, ktorú obžalovaný v prípade [sic] odhalenia využije na svoju obhajobu“. ⁹ Dále soud (tentokrát odvolací) rozvádí k tomuto bodu, že manželka „takýto príkaz nemusela rešpektovať a vzhľadom na to,

že zostala nelegálne v cudzine, aj ona prejavila negatívny postoj k našej spoločnosti, a preto ako taká, by bola nepravdivé správy, ktoré jej poslal obžalovaný, rozhodne rozširovala“.¹⁰

Soud dále dokazuje subjektivní stránku skutkové podstaty (tj. nepřátelský úmysl) pouze z údajného pomlouvačného obsahu dopisů samých (aniž by se však pravdivostí jejich obsahu vůbec zabýval), resp. ze samotného faktu jejich existence, dále z toho, že jeden z dopisů byl opatřen fingovanou zpáteční adresou a z toho, že manželka obžalovaného byla ve styku s anglickým státním příslušníkem, u něhož byly nalezeny při namátkové celní prohlídce při jeho návštěvě v ČSSR její dopisy, v nichž jej žádala o zprostředkování vzkazů svému choti.

Obžalovaný se proti rozsudku v plném rozsahu odvolal a žádal jeho zrušení ve všech částech. Avšak senát Městského soudu v Bratislavě za předsednictví JUDr. Jána Račka ve veřejném zasedání ze dne 23. září 1980 jeho odvolání zamítl a potvrdil rozsudek prvoinstančního soudu.¹¹

Informace o Chartě 77, r. 4, 1981, č. 4, s. 2–3.

POZNÁMKY

¹ Správně Obvodní soud Bratislava 2.

² Správně Martinčekova.

³ Původním jménem Huljak. Na Adriána Dobrovodského byl od roku 1975 registrován na 1. oddělení 1. odboru II. správy SNB svazek prověřované osoby, reg. č. 9012. Dne 28. 10. 1976 byl na 3. oddělení 2. odboru Správy StB Bratislava registrován svazek prověřované osoby (později změněno na svazek osobní, kategorie nepřátelské osoby změněna ze III. na I.) pod krycím jménem „Návštěvník“, reg. č. 19463, arch. č. 32702, 23. 6. 1977 byl uložen ve Statisticko-evidenčním odboru XII. správy SNB. Dne 30. 10. 1979 byl obnoven jako osobní svazek nepřátelské osoby na 1. oddělení 2. odboru pod krycím jménem „Anti“ (dne 16. 7. 1980 bylo změněno označení na reg. č. 24693, arch. č. SR-49591), a to pro podezření z páčání trestného činu podvracení republiky podle § 98 tr. zák. Svazek pak byl 23. 10. 1980 uložen na Statisticko-evidenčním odboru XII. správy SNB, dnes se nachází in: Archiv ÚPN, f. KS ZNB ŠtB Bratislava, Svazky rozpracovaných osôb.

Dobrovodský dálkově studoval 2. ročník oboru ruský jazyk – anglický jazyk na Filozofické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě a byl zaměstnán jako provozní ve Zvláštní mateřské škole v Bratislavě v Mišíkově ulici a také jako doručovatel Poštovní novinové služby. Dobrovodský vzbudil zájem Státní bezpečnosti v roce 1975, kdy navštívil americké velvyslanectví v Praze a dotazoval se zde na možnost vycestovat mimo území ČSSR. Následující rok byl zachycen dopis Dobrovodskému od blíže neurčené osoby, která ho žádala, aby materiál, které Dobrovodskému dával, nikomu dalšímu neposkytoval. V roce 1977 byly Dobrovodského kontakty vyhodnoceny jako náhodné. Zájem o jeho osoby ze strany StB byl znovu oživen po zjištění, že mu byl v roce 1978 odebrán na hraničním přechodu v Chebu pas, neboť si svévolně prodloužil pobyt v zahraničí a navštívil svého strýce v Kanadě.

Vyšetřováním jiného případu bylo zjištěno, že se v Dobrovodského bytě nachází „pamflety proti politice KSČ“. Dobrovodský vydal vyšetřujícím orgánům mj. soubor sdělení VONS č. 21–31 v rozsahu 42 stránek a text „ANTI – ZÁKLADNÝ KÁMEN“, údajně ostře zaměřený proti vnitřní a zahraniční politice KSČ a socialistickému společenskému a státnímu zřízení. Podle zjištění StB měl být údajně Dobrovodský vedoucí bratislavské skupiny ANTI, řízené pražskou centrálou ANTI. O výsledcích, které musel absolvovat, informoval dva zahraniční známé. O organizování zahraniční kampaně v případě svého zatčení požádal svou manželku Kornélii Dobrovodskou, která se v říjnu 1979 nevrátila ze zájezdu v Řecku. Viz návrh na založení osobního operativního svazku s krycím jménem „Anti“ předložený 19. 10. 1979 starším referentem specialistou 1. oddělení II. odboru Správy StB Bratislava npor. Eduardem Plátkem, Archiv ÚPN, f. KS ZNB ŠtB Bratislava, Zvázky rozpracovaných osob, osobní svazek vedený na Adriána Dobrovodského pod krycím jménem „Anti“, reg. č. 24693, arch. č. SR-49591.

Trestní stíhání A. Dobrovodského pro pokus o trestný čin poškozování zájmů republiky v cizině podle § 8, odst. 1 k § 112 tr. zák. bylo zahájeno usnesením vyšetřovatele odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje mjr. L. Černáka 29. 4. 1980 (již 22. 4. 1980 zahájil mjr. Černák trestní stíhání ve věci spáchání pokusu trestného činu). Téhož den byl Dobrovodský zadržen a byla u něj též provedena domovní prohlídka. Usnesením náměstka městského prokurátora v Bratislavě JUDr. Miloslava Jakšíka ze 30. 4. 1980 byla na Dobrovodského uvalena vazba počínaje dnem zadržení 29. 4. 1980. Obžalobu pro pokus o trestný čin poškozování zájmů republiky v cizině na něj podal obvodní prokurátor Bratislavy 2 Svetozár Chabada 26. 6. 1980. Výše uvedené dokumenty viz in: Archiv ÚPN, f. KS ZNB ŠtB Bratislava, Zvázky rozpracovaných osob, osobní svazek vedený na Adriána Dobrovodského pod krycím jménem „Anti“, reg. č. 24693, arch. č. SR-49591.

- ⁴ Jedná se o knihu známého kanadského historika Harolda Gordona Skillinga: *Czechoslovakia's Interrupted Revolution*, Princeton 1976, která je věnována období tzv. pražského jara v Československu.
- ⁵ Dobrovodského manželka Kornélia Dobrovodská se v říjnu 1979 nevrátila ze zájezdu v Řecku a byla rozsudkem Obvodního soudu Bratislava 2 z 18. 3. 1980 odsouzena pro trestný čin opuštění republiky podle § 109 tr. zák. k dvouletému trestu odnětí svobody nepodmíněně. K její osobě byl veden Odborem vyšetřovania Správy StB Bratislava vyšetřovací spis, sign. V 13473, který byl ale zničen. Viz závěrečnou zprávu k případu A. Dobrovodského mj. L. Černáka Městské prokuratuře Bratislava s návrhem na konečné opatření z 20. 6. 1980 uloženou in: Archiv ÚPN, f. KS ZNB ŠtB Bratislava, Vyšetřovacie zväzky, vyšetřovací spis k případu Adriána Dobrovodského, sign. V 13812.
- ⁶ Viz rozsudek Obvodního soudu Bratislava 2 ze 6. 8. 1980 uložený in: tamtéž.
- ⁷ Jméno A. Dobrovodského (chybně jako Adriana Dobrovolného) jako signatáře Charty 77 bylo mluvčími Charty 77 zveřejněno 9. 6. 1980. CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 1, Praha 2007, s. 342
- ⁸ Štefan Kvič byl 5. 11. 1979 odsouzen Obvodním soudem Bratislava 4 pro trestný čin pobuřování k osmnáctiměsíčnímu nepodmíněnému trestu odnětí svobody nepodmíněně. K jeho osobě byl veden Odborem vyšetřování StB Bratislava vyšetřovací spis, sign. V 13384. Viz závěrečnou zprávu mj. L. Černáka k případu A. Dobrovodského Městské prokuratuře Bratislava s návrhem na konečné opatření z 20. 6. 1980 uloženou in: Archiv ÚPN, f. KS ZNB ŠtB Bratislava, Vyšetřovacie zväzky, vyšetřovací spis k případu Adriána Dobrovodského, sign. V 13812.
- ⁹ Citace správně zní: „[...] ktorú okolnosť, pre prípad odhalenia, obžalovaný využíje“. Viz rozsudek Obvodního soudu Bratislava 2 ze 6. 8. 1980 uložený in: tamtéž.
- ¹⁰ Rozsudek Městského soudu v Bratislavě z 23. 9. 1980 je uložený in: tamtéž.
- ¹¹ Příklad A. Dobrovodského vzbudil pozornost i v zahraničí, věnovala se mu i Amnesty International. Svědčí o tom článek „Czechoslovakia. More dissenters detained“ o případech Rudolfa Battěka, Adriána Dobrovodského, Karla Soukupa a Václava Umlaufa in: *Amnesty International Newsletter* 10, 1980, č. 10, uloženo in: LP, Sb. VONS, inv. č. 3, sign. IV/3, kart. 3; dále viz DOBROVODSKÝ, Adrián: The Role of the Bar in Czechoslovakia, *Radio Free Europe Research* 10, 1985, č. 37 (13. 9.), s. 13–14 (cit. dle *A Decade of Dedication. Charter 77. 1977 to 1987*, Human Rights Watch 1987, s. 95.